

ТУРИСТИЧКЕ ВРЕДНОСТИ – РЕСУРСИ У ТУРИЗМУ

**АНТРОПОГЕНИ ТУРИСТИЧКИ РЕСУРСИ –
ЕТНОГРАФСКЕ ТУРИСТИЧКЕ ВРЕДНОСТИ, УМЕТНИЧКЕ
ТУРИСТИЧКЕ ВРЕДНОСТИ, ОБЈЕКТИ СВЕТСКЕ КУЛТУРНЕ
БАШТИНЕ**

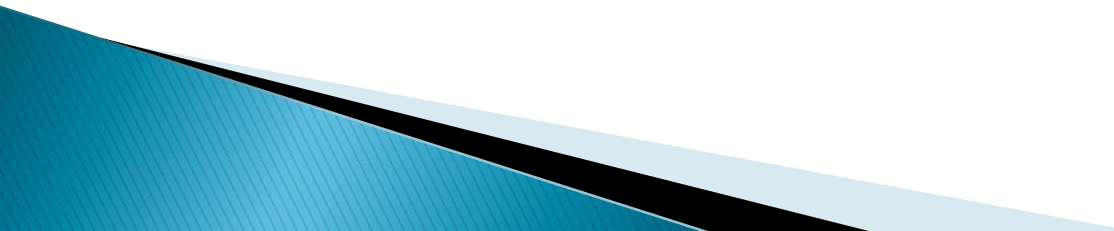
ДР АЛЕКСАНДРА ВУЈКО

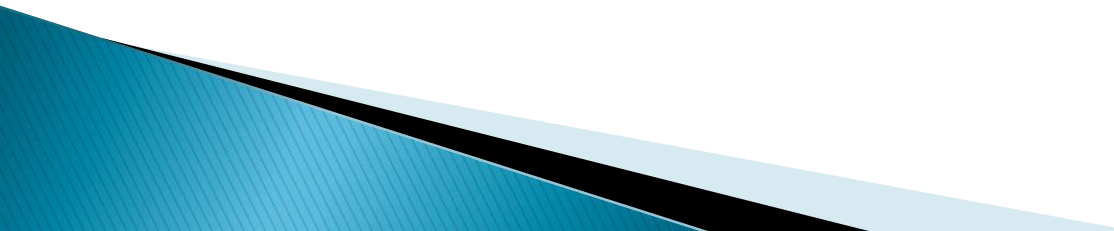
Мали тест...

- ▶ 1. На примеру језера објаснити карактеристике моновалентних туристичких вредности?
- ▶ 2. Гејзири као туристичка вредност?
- ▶ 3. На примеру река објаснити дисперзивне зоне и комплементарне туристичке вредности?

- ▶ Антропогене туристичке вредности (ресурси у туризму) су они
 - ▶ објекти,
 - ▶ догађаји и
 - ▶ манифестације у простору за које се може везати пажња туриста!!!
-
- ▶ Дати примере...

- ▶ За разлику од природних, које погодују развоју **рекреативних врста туризма**, антропогене туристичке вредности (ресурси у туризму) подстичу **културна и манифестациона туристичка кретања**.
- ▶ То потиче из естетских, куриозитетних, уметничких и знаменитих својстава туристичких привлачности.

- ▶ Испољавају се као
 - ▶ комплексне,
 - ▶ самосталне и
 - ▶ комплементарне вредности, што зависи од низа елемената опште, историјске, етнографске, уметничке и културне вредности и препознативости на туристичком тржишту.
-

- ▶ То значи да је контрактивна зона антропогених туристичких вредности:
 - ▶ локална,
 - ▶ регионална,
 - ▶ национална,
 - ▶ међународна и
 - ▶ светска.
-

Етнографске туристичке вредности (ресурси у туризму)

- ▶ Етнографске туристичке вредности (ресурси у туризму) су у основи комплементарне, како са другим антропогеним, тако и са бројним природним туристичким ресурсима.
 - ▶ Доприносе обогаћивању садржаја туристичког боравка и остваривању већих економских и ванекономских ефеката туризма.
- ▶ Како?

- ▶ Туристима се презентују на лицу места, као и на фестивалима, карневалима, концертима, ревијама, у угоститељским објектима, као и кроз израду сувенира и употребних предмета.

- ▶ Дати примере?

Реч је о...

- ▶ музичком фоклору,
- ▶ народној ношњи,
- ▶ обичајима,
- ▶ светковинама,
- ▶ гастрономији,
- ▶ гостољубивости,
- ▶ срдачности,
- ▶ честитости,
- ▶ дружељубљу,
- ▶ предусретљивости,
- ▶ патриотизму,
- ▶ култури,
- ▶ васпитању,
- ▶ етици,
- ▶ естетици и
- ▶ другим елементима традиционалног и савременог живота народа.

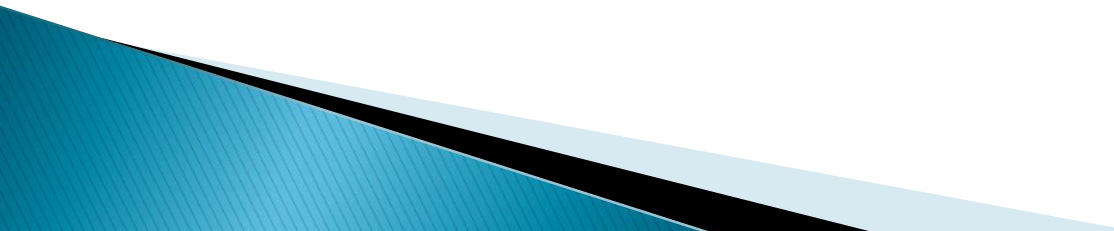
- ▶ Чест су мотив у средствима туристичке пропаганде, посебно када су:
- ▶ изворне,
- ▶ традиционалне,
- ▶ лако схватљиве и
- ▶ оне које се дубоко и трајно доживљавају.

- ▶ Сам појам култура је прошао прилично дуг пут од првобитног до данашњег значења.
- ▶ Латинска реч *cultura* је првобитно значила гајење – обрада земље.
- ▶ Реч култура, као метафору, говорећи о „неговању“, „обради“ човекове душе, о васпитању и личном усавршавању, први је употребио римски филозоф Марко Тулије Цицерон (први век пре нове ере).

- ▶ Узевши у обзир многе дефиниције културе може се најкраће закључити да појам култура подразумева:
- ▶ **свеукупна достигнућа људског друштва у производном, друштвеном и духовном животу.**

- ▶ Култура се дели на материјалну и духовну.
- ▶ **Материјална култура** обухвата пре свега област материјалне производње: путеви, транспорт, зграде, предмети за домаћинство, одећа, оруђе за рад, и друго.
- ▶ **Духовна, или нематеријална култура**, подразумева сферу духовне производње и њене резултате: религију, филозофију, морал, уметност, науку и друго. Нематеријалну културу образују норме, правила, обрасци, закони, митови, идеје, обичаји и језик.

- ▶ “Као гост поштујте локалну традицију и заштитите локалну културу.
 - ▶ Будите стрпљиви, пријатељски настројени и саосећајни.
 - ▶ Не заборавите – ви сте гост. ”
-

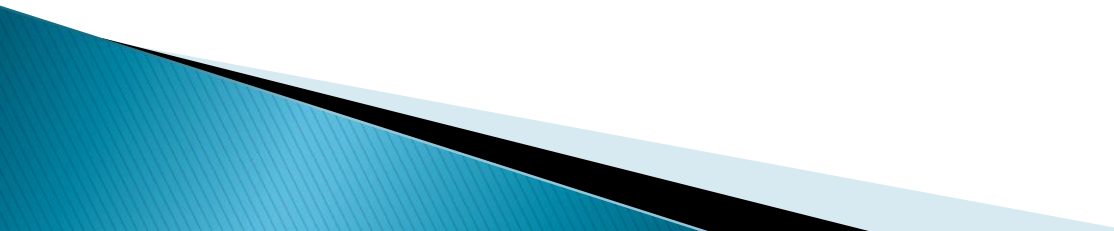
РУКОВАЊЕ

- Иранци се не рукују са женама. Странац неће пружити руку Иранки.
- Пакистанка обично не пружа руку мушкарцу.
- Рабин се не рукује са непознатом женом.
- Код Арапа се лева рука сматра нечистом. Храна се узима десном руком. Десном руком се даје и прима новац.

- ▶ – Јапанци се клањају, а не рукују. Нивои клањања показују хијерархију по положају, старости и полу. Обавезно је узвратно клањање. Нижи ранг клања се први.
- Тајланђани склопе руке као на молитву – 'ваи' (здрaво)
- У Индији је слично – 'намасте' (клањам се вама).

ГЕСТИКУЛАЦИЈА

- ▶ Кажипрст:
 - окренут увис у САД–у је знак конобару, у Азији се тако позива пас, мачка или нека друга животиња.
- ▶ Додиривање чела:
 - у Шпанији има позитивно значење – за оно о чему говоримо потребна је интелигенција.
 - у САД–у, Француској, Италији то је увреда, значи – ви сте луди!!!
 - у Холандији то је похвала домишљатости!!!

- ▶ Кажипрстом се додирује нос:
 - у Француској значи – овде нешто смрди!!!
 - у Енглеској је то упозорење о важној ствари, пословној тајни!
 - Показивање кажипрстом уопштено је непристојно...
-

- ▶ Палац и кажипрст у облику слова О:
 - у САД – све у реду, О. К.
 - у Француској – ништа,
 - у Јапану – симбол за новац,
 - у Португалу, Грчкој, Сардинији – увреда,
 - у Бразилу – љупкост за даме, али за мушкарца је увреда.

ОГРАНИЧЕЊА У ХРАНИ

▶ Ислам

- забрањено: свињетина, производи од свињетине. Многи муслимани не једу ни птице, рибе, јастоге, рачиће.
- Јела не смеју бити кувана у алкохолу. Обредно клана стока.
- ▶ За време Рамазана муслимани не једу, не пију нити пуше између изласка и заласка сунца.
- ▶ Алкохол је забрањен.

▶ **Хиндуизам – Индија, Непал, Шри Ланка.**

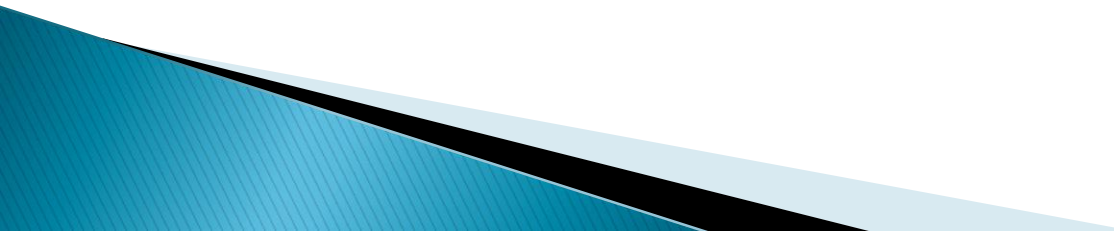
– Дијетална ограничења разликују се зависно о локалним обичајима, кастама и прихватању спољних обичаја.

– Већина хиндуса не једе рибу, месо или перад. избегавају јаја, коренасто поврће. Говедина је строго забрањена, крава је света животиња. Већина не пије алкохол.

▶ **Будизам** – Бурма, Камбоџа, Јапан, Кореја, Лаос, Непал, Шри Ланка, Тајланд, Вијетнам и друге земље.

– Будизам је лична и индивидуалистичка религија те су ограничења самонаметнута. Различита правила важе у различитим земљама. Неки будисти не једу месо, неки не пију алкохол.

- ▶ **Јудаизам – кошер (касхрут)**
 - Често се спомиње кошер храна, а да се заправо не зна колико је припрема намирница и оброка захтевна.
- ▶ Хотели и ресторани који би желели послуживати кошер храну требали би првенствено имати добављача који увози кошер храну с сертификатом, али и одвојену опрему за припрему хране посуђе, прибор, тањире, рерну, фрижидере и друго, за месне и млечне производе који се не смеју мешати.

- ▶ Овде је наведено само неколико правила:
 - У припреми хране користе се максимално чисте намирнице, добијене природним путем.
 - Тора забрањује конзумацију 24 врсте птица, укључујући птице грабљивице, а допуштени су ћуретина, пилетина, патке и гуске.
 - Рибе морају имати пераје и љуске да би биле кошер; јастози, ракови и мекушци нису кошер.
-

– Воће: Плодови се не смеју брати са стабла млађег од четири године.

– Млеко и млечни производи: Сир мора бити добијен сирењем млека Сирил које је добијено као кошер – под посебним условима .

– Месо и млечни производи не смеју се мешати, нити припремати у истом посуђу.

- ▶ – Хлеб : Ако је хлебу додано млеко у праху, то млеко мора потицати од музних грла са кошер сертификатом. Квасац који се користи такође мора имати кошер сертификат. Нема уобичајених додатака.
- ▶ – Вино: Забрањено је користити грожђе прве четири године након садње, између чокота не сме се садити ништа друго, сваку седму годину земља се мора одмарати. Виноградари могу бити само јевреји који поштују шабат.

ПОИМАЊЕ ВРЕМЕНА

- ▶ – Арапима време није новац.
 - У Азији се ретко директно разговара о послу за време вечере и притом се не сме говорити прегласно.
- У Јужној Америци, Шпанији и на Медитерану уобичајено је каснити.

Народи и културе Европе

- ▶ У Европи данас живи преко 60 народа.
- ▶ Већи број европских земаља су једнонационалне, што значи да основна националност чини 95% укупног становништва (Пољска, Италија, Ирска, Данска, Мађарска, Грчка и друге).

- ▶ Данас становници Европе носе савремену одећу, али некада се носила народна ношња.
- ▶ Породица је полигамна, а по религијској припадности махом су хришћани.

Словенска етничка група

- ▶ Прадомовина се налази између Карпата на југу, Балтичког мора на северу, Лабе на западу и средњег тока Дњепра на истоку.
- ▶ Данас их има око 300 милиона.
- ▶ Њихова историја се може пратити од 6. века

- ▶ **Западни словени:** Пољаци, Кашуби (острва Прибалтика и Пољска), Словинци (Пољска), Чеси, Словаци и Лужички Срби (ист. Немачка).
- ▶ **Источни словени:** Руси, Украјинци и Белоруси
- ▶ **РУСИ:** најмногољуднији словенски народ, има их око 150 милиона

- ▶ **Јужни словени (Балканско полуострво):**
 - Срби,
 - ▶ Хрвати,
 - ▶ Словенци,
 - ▶ Македонци,
 - ▶ Црногорци,
 - ▶ Муслимани и
 - ▶ Бугари

Германска етничка група

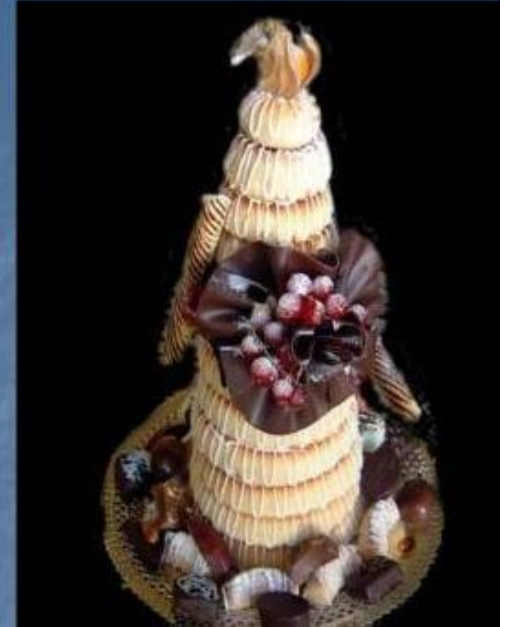
- ▶ Насељавају западну и средњу Европу.
- ▶ **Западна етничка група:** Аустријанци, Немци, Швајцарци, Луксенбуржани, Алзашани (Француска), Холанђани, Фламанци (Холандија), Енглези, Шкоти и Фризи (Немачка, Данска и Холандија)

- ▶ Северна етничка група: Швеђани, Норвежани, Данци, Исланђани и Фарерци (Фарерска острва)
- ▶ **СТАРИ ОБИЧАЈИ**
- ▶ Обичај лова на медведе – неко се обуче у костим медведа, а остали га лове;
- ▶ "Луција" је обичај који почиње 12. децембра и траје месец дана. Шири се слама од последњег пожњевеног снопа, распрема постеља како би наводно и мртви могли да дођу и да се одморе, јахањем коња кроз насеље и бирање најлепше учеснице игара.

- ▶ На Фарским острвима – масакрирање китова!!! Убијају их након што их сатерају у плићак. На тај начин се врши инаугурацију младих момака из света детињства у свет одраслих.

Island -Kransakaka

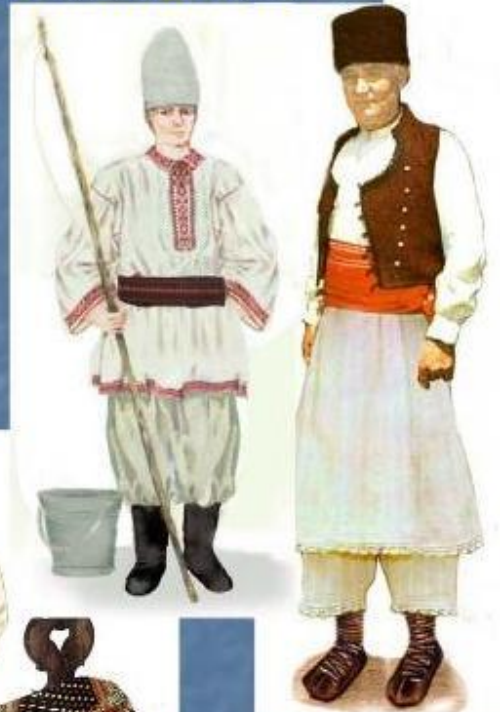

Романска етничка група

- ▶ Овој групи припадају: Италијани, Французи, Корзиканци, Валонци (Белгија), Реторомани (Италија, Швајцарска), Португалци, Шпанци, Румуни, Лигури (Корзика), Истро-румунци (Чичи, Власи).

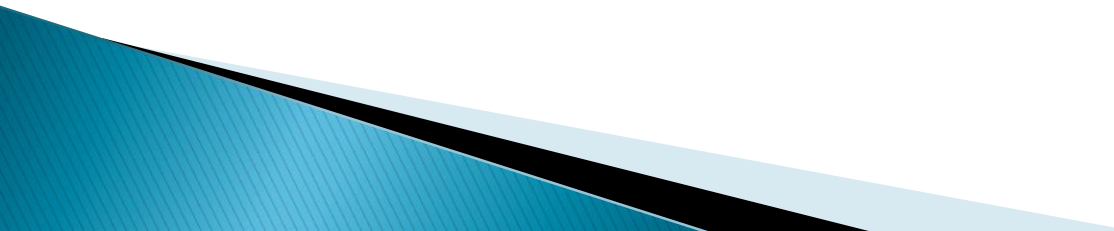
Rumuni – iako ne žive praktično na Balkanskom poluostrvu, ubrajaju se u balkanske narode
dele se na:

1. ravničare (kampieni),
2. planince (munteni)
3. Moce (koji žive u šumovitim krajevima)

Легенда о Дракули...

- ▶ Немилосрдни влашки кнез Тепеш звани “Набијач” и “Дракула – син Змаја”,
- ▶ Ирски писац фантастике и хорора Брам Стокер је 450 година касније Тепеша искористио као инспирацију за роман о Дракули, првом, најславнијем и највећем вампиру у историји.

- ▶ Једна од бизарних легенди:
 - ▶ Владавина му је означена као најсуровија али најуспешнија за саму Румунију.
 - ▶ Најсуровија проистиче из освете према Тирговистима због неверства према његовом оцу. Крв је тог мрачног дана текла у потоцима. Више хиљада људи, редом трговаца и размажених племића, набијено је на оштре колце усред Брашова у Трансилванији.
 - ▶ Било је то, према легенди, уочи Бартоломејски ноћи 1459. године.
-

- ▶ Усред шуме колаца и лешева, на градском тргу прострт је сто, трпеза пуна печеног мяса и црног вина за кнеза Влада Тепеша III.
- ▶ Гозбу му је квариио само један слуга покорни што је храну и вино послуживао зачепљеног носа.
 - Зато господару јер не могу поднети смрад мртваца–одговорио му је слуга.
 - Ништа ти не брини. Преместићемо те довољно високо да ти више не смрди – одговорио му је према древном запису Тепеш, па наредио да се направи колац трипут виши од осталих. На њега је набијен осетљиви слуга.

- ▶ **Корида** или такође **борбе са биковима** је традиционална представа која се изводи нарочито у Шпанији и Португалу. Актери ове представе, који се називају **тореадори** забијају у бика копље, а затим га убијају мачем. Само у Шпанији је грубо у 1700 борби са биковима годишње убијено око десет хиљада бикова.

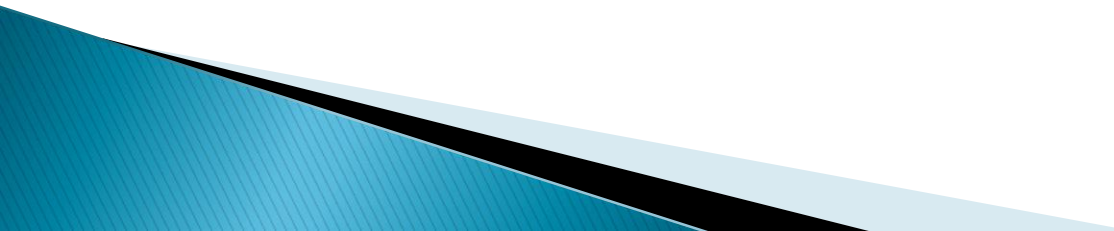
Остали европски народи...

- ▶ **Угрофински народи:** Финци, Мађари и Сами или Лопари (Финска, Шведска, Норвешка)
- ▶ **Мађари**
- ▶ Током Ускршњих празника, момци поливају девојке парфемима и рецитују им смешне песмице писане само за те догађаје. Према традицији, девојке које нису поливене водом током ускрса, ће увенути, а момци то баш и не смеју дозволити, зар не? У старим временима, поливало се кантом хладне воде, данас имамо мало умеренију варијанту са перфемима.
- ▶ Свадбени плес младе има за циљ да створи "финансијку стабилност" младог брачног пара, пошто гости морају плаћати да би плесали са младом. Разбијањем чаша се одстрањују зли духови.

Сами или Лопари

- ▶ **Келти или Гали:** (Француска, Вел. Британија)
 - ▶ Ово је праисторијски народ. Имали су црвену косу и плаве очи. Били су веома ратоборни.

 - ▶ Најпопуларније пиће је била медовина (ферментисана мешавина меда и млека). Веровали су да је ово пиће бесмртности.
-

- ▶ На помен Halloween-а, неминовна асоцијација су изрезбарене бундеве, циклус Карпентерових хорор филмова, страшне приче и маскенбали.
- ▶ Међутим, мало је познато да је 31. октобар уствари скраћеница од назива келтског празника
- ▶ “All Hollow's Eve – Вече свих светих”.

- ▶ Издубљене бундеве које представљају лица осветљена свећом изнутра потичу од келтског веровања да је глава најмоћнији део тела.
- ▶ Тако данас знак за отров у виду мртвачке главе такође потиче од Келта

- ▶ **Баски:** (сев. Део Пиринејског полуострва). Повучени у побрђе Пиринеја успели су да сачувају традиционална обележја.
- ▶ Жене се само међусобно, за њих су деца из мешаних бракова проклета. Код њих није реткост да се чак жене и унутар једне породице, па чак и брак између брата и сестре.

- ▶ Њихов осећај за традицију изражен је у плесу и играма, као што су спектакуларни плес са мачевима и штаповима или игра са лоптом позната као **пелота**.
- ▶ У баскијске јединствене обичаје убраја се и закон о наслеђу без тестаментa, који се преноси са колена на колено, а по ком прворођено дете – мушко или женско – увек наслеђује родитељску земљу.

- ▶ Међу многобројним европским језицима, баскијски језик је један од свега неколико који не потичу од индоевропске породице језика.
- ▶ Баски су једини народ у Европи који свој национални идентитет заснива искључиво на језику. Баск, који себе зове Еускалдуна, тј онај који говори Еускара, своју земљу назива Еускади или *Euskal-herri*, то јест земљом баскијског језика.
- ▶ Другим речима, бити Баск значи говорити баскијски.

- ▶ У Европи још живе и: Турци, Грци, и Албанци

Турци – мушкарци носе фес и перчин, а жене ферецу и шалваре

Народи и културе Азије

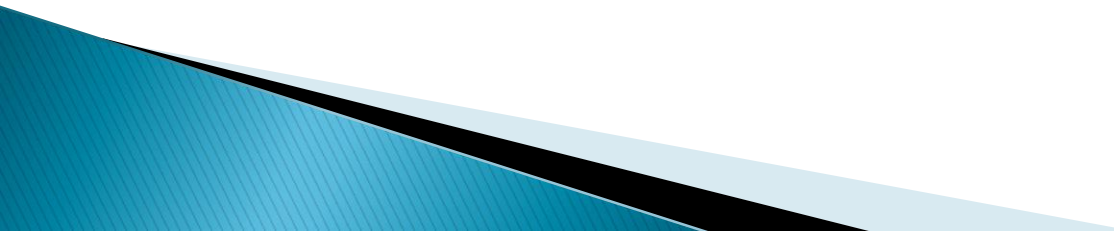
- ▶ **Народи југозападне Азије:** (Мала Азија, Арабијском полуострво, Кавказ и Иран)
- ▶ Овде живе: Турци, Јевреји, Персијанци (Иран), Арапи, Област Кавказа (Грузини, Адиге, Черкези и Чеченци)
- ▶ **Јевреји:** У свету има око 14 мил. Јевреја (Израел око 6 мил.), језик је јидиш, Основе вере садржане су у Тори.

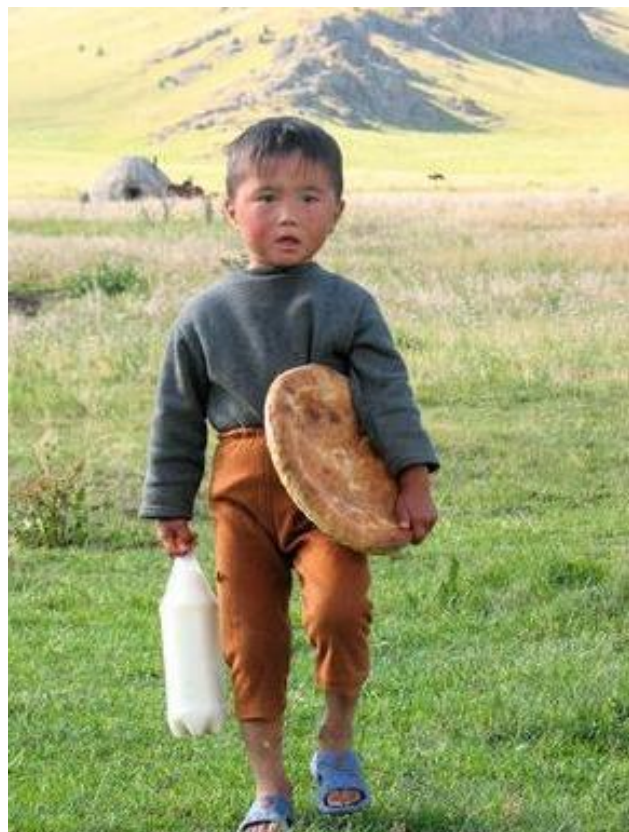
Јеврејски свештеник – рабин

- ▶ Персијанци – веома познати по изради ћилима.

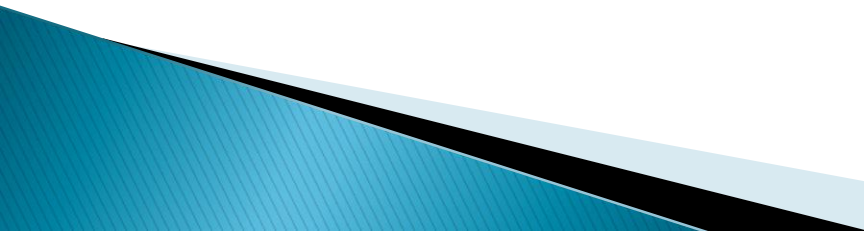

- ▶ **Народи средње Азије** (простор између Каспијског мора на западу и реке Иртиш са Сајанским планинама на истоку)
 - ▶ Киргизи, Узбеки, Туркмени и Казахи – народи монголског порекла.
-

- ▶ Киргизи – посебно познати по узгоју коња (Аралско море)

- ▶ За све ове народе је карактеристично да им је живот и даље организован у родовско–племенским заједницама.
- ▶ Свако село има свог старешину. Храна им је углавном биљна и млечна, а најпознатије пиће је кумис – кисело млеко кобиле или камиле.

- ▶ **Народи северне Азије или Сибира – (од Урала до Беринговог мореуза).**
 - ▶ **Доминантно становништво су Руси, али овде живи и око 30 других народа. Деле се у три скупине.**
 - ▶ *Палеосибирски народ (Чукчи, Корјаки, Ителмени, Јукугири, Ниви и Кети)*
-

- ▶ *Монголски слој* (Јакути, Тунгузи, Дунгани, Тувинци, Ненци и други).
- ▶ *Руси*
- ▶ **Јакути** – Обичаји Јакута се у потпуности могу назвати еколошким. Сматрало се да је немогуће променити било шта у природном изгледу природе.

- ▶ Обичај „киј“ – ограничавање грла домаћих животиња. Кад је број домаћих коња премашивао одређену границу, сувишни су терани код дивљих стада на травнате горње токове река.

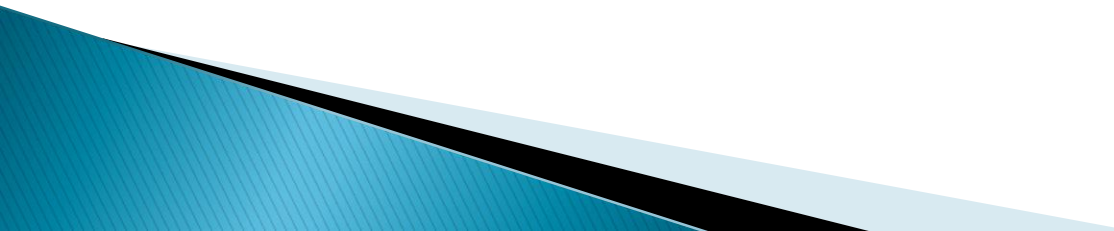
- ▶ Немилосрдно је кажњаван риболов и лов дивљачи преко потребе.
- ▶ Ако би случајно били ухваћени риба или дивљач који нису јестиви, виновник би морао да их поједе, јер се иначе подвргавао проклетству оштећених „буу“.
- ▶ Посебно опаснима су се сматрала „буу“ (проклетства) инсеката, гмизаваца, свих птица, паса, лисица и вукова.

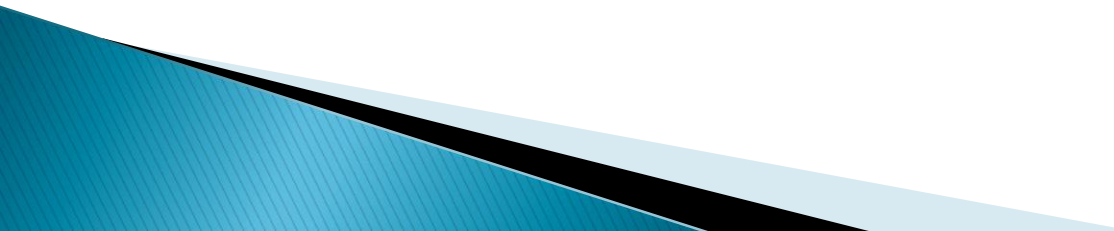
- ▶ Олонхо је најстарија епска уметност Јакута, коју је УНЕСКО назвао „ремек-делом усменог наслеђа човечанства“.
- ▶ Термином „олонхо“ назива се како сама епска традиција, тако и појединачне легенде.
- ▶ Поеме дужине од 10.000 до 15.000 стихова изводе народни приповедачи.
- ▶ Познато је да су олонхи раније били још дужи, али нажалост, нису записани и стога се нису сачували. Таленат приповедача је морао да се одликује разноврсношћу. Осим глумачког и певачког мајсторства приповедачи су морали поседовати дар импровизације и ораторску вештину.

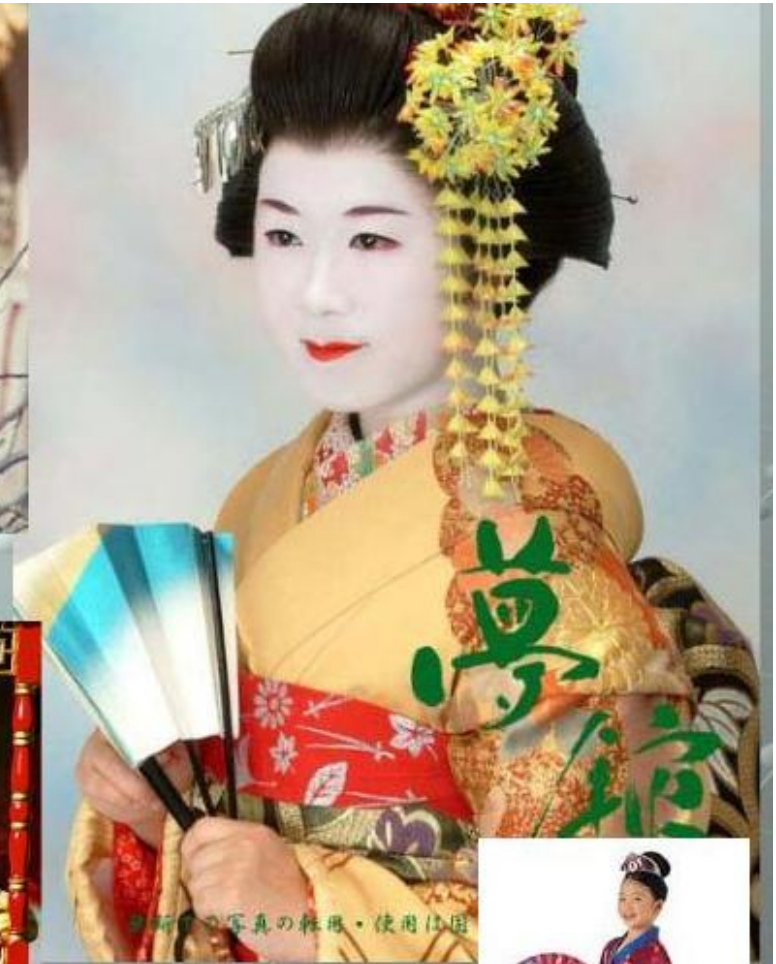
Народи и културе источне Азије

- ▶ Овој области припадају: Кина, Јапан и Кореја
- ▶ **Кинези:** Језик припада оној грани језика у којима речи са са другим акцентом и другим местом у реченици добија и другачије значење.
- ▶ Писмо имају од најстаријих времена. Оно је сликовито и има десетине хиљаде знакова.

- ▶ Пишу одозго наниже и десна на леву страну.
 - ▶ Веома давно су успели да створе високу културу наводњавања земље помоћу канала, израда порцелана, прерада свиле, папирног новца, проналажење штампарске вештине, компаса, барута, хартије, пешчаног сата.
 - ▶ Створили су и посебну филозофију, морал, обичаје.
-

- ▶ Исхрана Кинеза се састоји од пиринча, лукова, соје, чаја, али једу и змије, жабе скакавце.
 - ▶ Одећа им је од памука и свиле. Покојника богато облаче, закопавају на својој земљи и подижу му што лепши споменик.
 - ▶ Жалост се обележава белином.
-

- ▶ Карактеристично је да су све донедавно Кинези своја имена мењали неколико пута у животу (у доба пубертета, о женидби, аи после смрти су покојницима давали друга имена).

中国の客真の帳冊・使用は国

Тибетанци – не купају се скоро никад. Религија им је будизам

- ▶ **Јапанци:** Куће су им од лаког материјала. У кућама се седи на асурама или јастуцима. У женској ношњи се издваја: кимоно, нануле, пунђа и лепеза. У религијском погледу се издваја будизам и шинтоизам.

- ▶ **Народи јужне Азије** – захвата Индију, Пакистан, Бангладеш, Непал и Цејлон
- ▶ На простору Индије живи аутохтоно становништво: Дравиди и Мунде

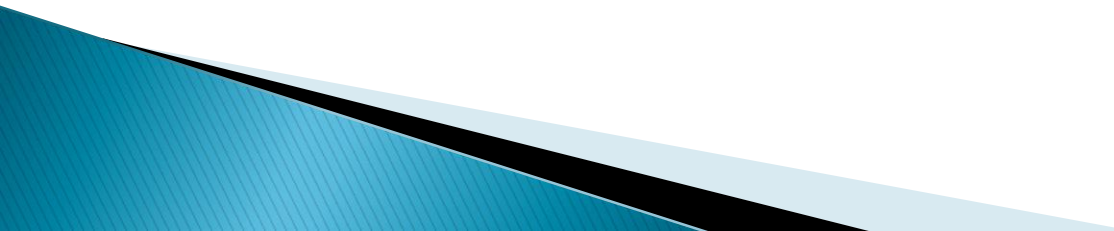

Munda Tribe

Дравиди

- ▶ На Цејлону живе: Веде и Сингалези
- ▶ Веде су најстарије становништво Азије. Целокупан изглед Веда подсећа на неандерталце.

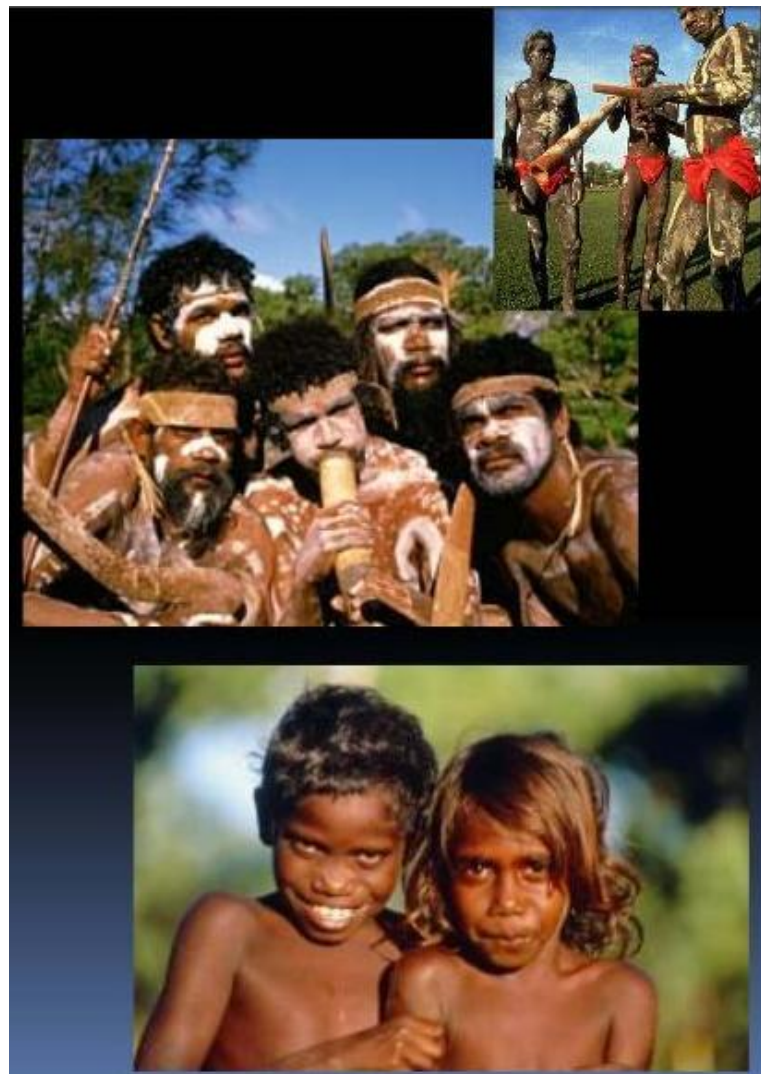
- ▶ Становништво југоисточне Азије – Обухвата просторе Индокине, Индонезију и Филипине.
 - ▶ Најстарији народ ових простора су: Кмери и Мунде
 - ▶ На простору Индокине живе и негрити: Дајаки, Сенои, Семанги и Мјао–јао
-

Народи и културе Аустралије и Океаније

- ▶ Најстарије становништво ових простора представљају домороци.
- ▶ Овај простор обухвата: Аустралију са Тасманијом, Меланезију са Новом Гвинејом, Микронезију и Полинезију са Новим Зеландом

Домородачко
становништво Аустралије
се назива Абориџини.

Абориџини имају специфичан
инструмент који се зове
диџериду!!!

► Домородачко становништво Новог Зеланда су Маори.

Народи и културе Африке

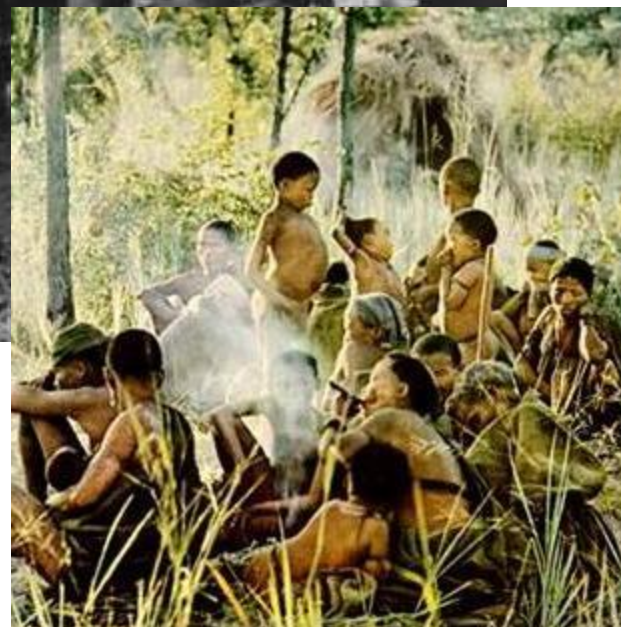
- ▶ Данас у Африци живи 91 народ са више од 1 мил. становника и 9 народа са више од 10 мил. Становника.
- ▶ На северу и сев.ист. заступљено је становништво које припада евроидној раси, у Судану и око полутара су црнци, област екватора насељавају Пигмеји, на југу су Хотентоти и Бушмани, а на Мадагаскару мешанци црнаца и малајаца.

- ▶ Бушмани – (подручје пустиње Калахари)
- ▶ Бушмани припадају најстаријем слоју становништва Африке и веома се разликују од осталог афричког становништва.
- ▶ Бушман живи у природи и од природе, и толико се аклиматизирао своме поднебљу да је постао прави медицински феномени (нема знојне жлезде).

Хотентоти

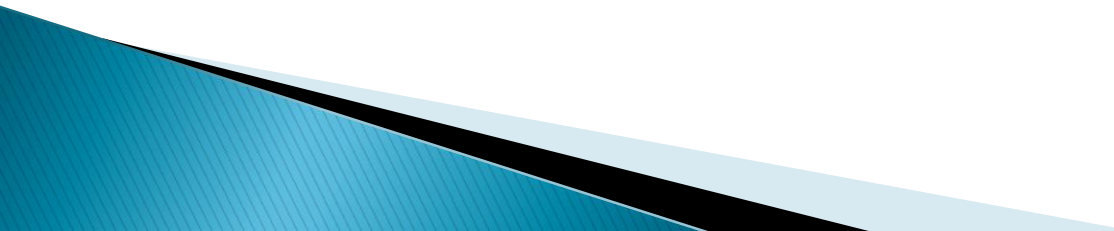
Пигмеји – црнцићи

Малима их је створило њихово божанство да би могли да се сакрију

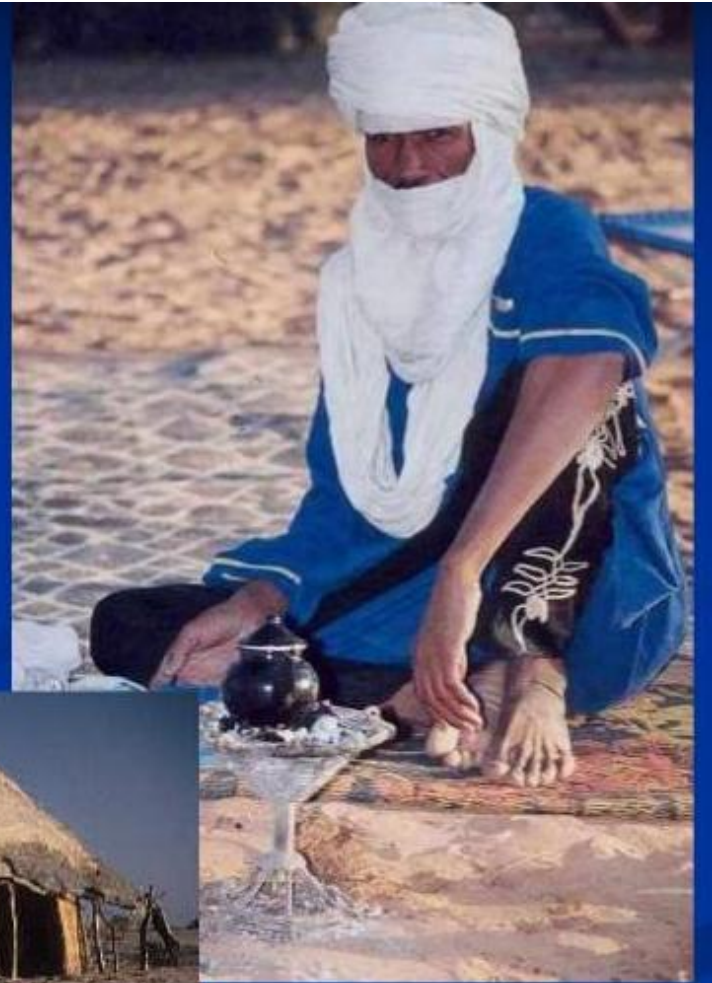
- ▶ Негри – најбројнији у Африци (Суданци, Нилотиди и Банту).

- ▶ **Ношња:** Прави се највише, од биљних влакана али понекад комади и од дрвене коре која се за то припрема на посебан начин.
 - ▶ Неки носе само прегачице. Појасеви или прегачице су од лишћа или биљних влакана, а у источним деловима и од коже.
 - ▶ Накит им је од влакана, зуба, чуперака, комада коже, метала. Источни Бантуси носе и капе украшене перјем или крзном од зебре.
 - ▶ Познато је код њих и украшавање коже ожиљцима, као и бушење ушију и усана да би се у њих уметнуо какав накит.
-

- ▶ Хамитски народи (Копти, Сомалци, Абисинци и Туарези
 - ▶ Туареге често зову "Плавим народом", јер воле да носе плаву одећу.
 - ▶ По вери су сунитски муслимани, али им на религију доста утиче и древна пред-исламска традиција.
 - ▶ Представљају један од ретких муслиманских народа где мушкарци уместо жена покривају лице.
-

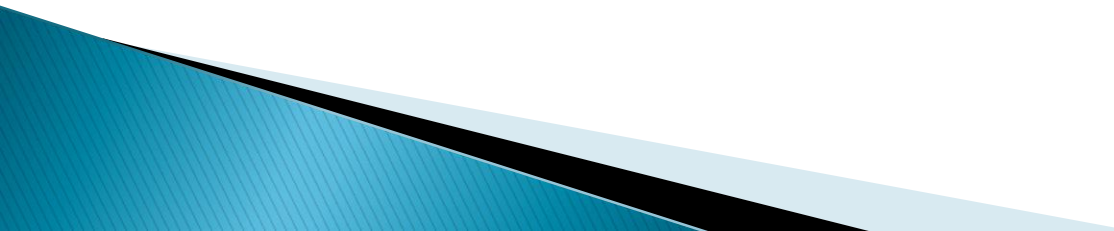
- ▶ Семитски народи (Мароко, Алжир, Тунис, Либија, Египат) – Арапи (бедуини)
- ▶ Најпознатији су Бербери

BERBERI

Народи и културе Америке

- ▶ Веома сложена етничка структура. Тек у XV веку насељавање људи из Европе, Африке и Азије, а пре тога, 20 000 год. Индијанска племена
 - ▶ Високе културе Америке: Маје (Јукатан), Инке (Перу) и Ацтеки (Мексико)
-

- ▶ У северној Америци живе Ескимски (Аљаска, Гренланд, Лабрадор)

Објекти светске културне баштине

- ▶ На Генералној конференцији UNESCO-а, која је одржана 16. новембра 1972. године у Паризу, усвојена је Конвенција о заштити светске природне и културне баштине, која је ступила на снагу 1975. године.

- ▶ Са листе објеката светске културне баштине UNESCO, истичу се следећи објекти:
- ▶ Абу Мена, један од најважнијих центара ранохришћанског ходочашћа у Египту.
- ▶ Археолошки локалитет Абу Мена је први пут ископан од 1905.–07. године, при чему је откривена велика базилика

- ▶ **Мемфис**, престоница Старог Египатског Царства, са леве стране Нила, у близини делте. Основао га је први египатски краљ Менес. Богат остацима старих храмова, које су у првом веку порушили хришћани, а затим освајали и Арабљани.

- ▶ Међу најзначајнијим цивилизацијским достигнућима која се (колико је познато) први пут срећу у Египту су: Проналазак стакла, хартије, лана, мастила, календара, часовника, геометрије и азбуке; попис становништва, пошта, основно и средње образовање, монотеизам, широко распрострањена моногамија и етичка филозофија.

Египатска цивилизација је дала велики допринос у унапређењу државне управе, писма, књижевности, науке, медицине, архитектуре, вајарства и других уметности.

- ▶ **Пирамиде у Гизи** недалеко од Каира: Кеопсова, Кефренова и Микеринова. Највећа је Кеопсова, висока 146 m и у основи дугачка 230 m. Састоји се од 2.300.000 камених блокова, од којих је сваки тежак 6.000 kg.
- ▶ Историјски, цивилизацијски, културни и туристички симбол Египта.
- ▶ Датирају из око 2600. године пре наше ере. Чине целину са скулптуром свинге (лежећи лав с људским лицем), исклесане од монолитне стене.

- ▶ Древни египатски краљеви веровали су да њихов загробни живот зависи од тога колико ће се очувати њихово тело. Зато су мртви балсамовани, а мумије се скривале дубоко испод земље у унутрашњости ових огромних здања.
- ▶ Чак су и унутрашњи ходници затрпавани и скривани од могућих пљачкаша. У гробнице је стављана храна и све остало што је по веровању Егићана, било потребно краљевима за њихов загробни живот.

- ▶ Висина Кеопсове пирамиде помножена са милијардом одговара отприлике удаљености Земље од Сунца што би износило 1 АУ (астрономска јединица) тј 149,504.000 км.
- ▶ Основица пирамиде подељена двоструком висином даје знаменити Лудолфов број ПИ (3,1416).

- ▶ Све три пирамиде Гизе изграђене су у Питагорином троуглу чије се странице налазе у сразмери– 3:4:5
- ▶ Пирамида је џиновски пешчани сат. Сенке које она ствара од средине октобра до средине марта показују годишња доба и дужину године

- ▶ Тикал, центар цивилизације Маја Индијанаца.
- ▶ Остаци града са храмовима у виду пирамида високих до 70 m, налазе се у Гватемали.

- ▶ Пећине у долини Везер у Француској, познате по зидном сликарству, јер су биле станишта људи.
- ▶ Сlike означавају почетак уметничког изражавања, а одликују се реалношћу, једноставношћу и покретом.

- ▶ Палата Потала лежи на црвеном брегу у центру Ласе – главног града кинеске Тибетске аутономне покрајине.
 - ▶ Године 1645. Пети Далај Лама је наредио реновинарење Потале, реновирање је трајало око 50 година.
 - ▶ Потала је затим и дограђивана. Цео пројекат је трајао укупно 300 година.
-

Моаи статуе, Ускршње острво

- ▶ Оно по чему је Ускршње острво светски познато јесу огромне камене статуе или моаи.
- ▶ Чудесне људске главе или тела са дугуљастим главама, великим ушима и овалним очима, чије су беоњаче прављене од морског седефа, налазе се на целом острву.
- ▶ Од 276 статуа, 53 имају на глави и чудне црвене камене шешире. Често се налазе у групама, на обали, окренуте ка копну.
- ▶ Направљене су од вулканског камена и претпоставља се да су старе 400–1000 година. Неке су високе и до 20 метара, а тешке и више од 100 тона.

- ▶ **Манастир Студеница** у Србији, задужбина Стевана Немање саграђена између 1183. и 1196. године.
- ▶ У манастирском комплексу је у прошлости било 13 цркава, од којих су очуване три. Централни храм је Богородичина црква, представник рашке школе, мање су црква Св. Николе и Св. Јоакима и Ане (Краљева црква).

- ▶ **Стари град Рас и манастир Сопоћани у Србији, недалеко од Новог Пазара. Рас потиче из X века и припадао је Немањићима.**
- ▶ **Сопоћани (XIII век) су највреднији споменик српске средњовековног фреско сликарства. Композиција Успења Богородице у манастирској цркви Св. Тројице једно је од највећих сликарских остварења европске уметности.**

Уметничке туристичке вредности (ресурси у туризму)

- ▶ Богатством и вредношћу експоната, као и бројношћу посетилаца истичу се музејске поставке у Лувру, Версају и Фонтенеблоу крај Париза, Прадо у Мадриду, Музеј Салвадора Далија у Фигуерасу крај Барселоне, Британски музеј у Лондону, Рајкс музеј у Амстердаму, Археолошки музеј у Хераклиону на острву Крит, Ермитаж у Ст. Петербургу, Панорама Бородинске битке у Москви, Египтолошка музеј у Каиру, Музеј филмске уметности у Холивуду, Музеј модерне уметности у Њујорку, Народни музеј у Београду и други

- ▶ Највећи музеј на свету је Лувр у Паризу.
- ▶ Седамнаестог новембра 1993. године обележена је двестота годишњица његовог рада.
- ▶ Почетак изградње објеката датира из 1190. године. Тврђава Лувр је требала да штити Париз од освајача. Године 1528. Лувр постаје резиденција краља Франсоа I, који је био велики поборник уметности.

- ▶ Поред осталих, у Француску је довео Леонарда да Винчија и после његове смрти откупио бројна дела, међу којима и портрет Мона Лизе. За време Наполеона Лувр је знатно проширен и обогаћен са 13000 нових предмета. Изложбени простор Лувра захвата 60000 m².
- ▶ Сада се у музеју Лувр налази око 380.000 предмета, а од тога 35.000 јесу предмети који датирају из периода праисторије до XIX века.

- ▶ Током 1993. године у Лувру је регистровано 5 милиона посетилаца, од којих 3,4 милиона из иностранства и то највише из Америке и Јапана.
- ▶ Лувр прими дневно до 200 туристичких група. Дневни приход у књижари Лувра достиже и до 50 000 евра.

